

TARTUNTATAUTILAIN 58 d §:N MUKAINEN MÄÄRÄYS

ASIAN TAUSTAA

Maailman terveysjärjestö WHO julisti koronavirusepidemian pandemiaksi 11.3.2020. Koronavirus on yleisvaarallinen tartuntatauti. Valtioneuvosto antoi 12.3.2020 ensimmäisen suosituksen, jonka mukaan julkisia kokoontumisia rajoitetaan uuden koronaviruksen aiheuttaman infektion (covid-19) leviämisen ehkäisemiseksi. Maailman terveysjärjestö WHO on 26.11.2021 nostanut omikron-koronavirusmuunnoksen (B.1.1.529) huolta aiheuttavien koronavirusesiintymien listalle (VOC, variant of concern). Omikron on levinnyt myös Varsinais-Suomeen.

KUULEMINEN

Kuuleminen olisi saattanut vaarantaa tämän päätöksen tarkoituksen toteutumisen, ja siitä johtuva viivästyminen olisi aiheuttanut huomattavaa haittaa ihmisten terveydelle ja yleiselle turvallisuudelle, minkä vuoksi hallintolain (434/2003) 34 §:n 2 momentin 4 kohdan nojalla asiassa ei ole suoritettu kuulemista.

ASIASSA HANKITTU SELVITYS

Asiassa on saatu Varsinais-Suomen sairaanhoitopiirin 19.12.2021 antama lausunto, jota on 19.12.2021 ja 20.12.2021 täydennetty.

ALUEHALLINTOVIRASTON RATKAISU JA PERUSTELUT

Määräys Lounais-Suomen aluehallintovirasto velvoittaa tartuntatautilain 58 d §:n 1 momentin nojalla järjestämään yleisölle avoimien tai rajatun asiakas- tai osallistujapiirin oleskeluun tarkoitettujen sisä- ja ulkotilojen käytön siten, että asiakkaiden ja toimintaan osallistuvien sekä seurueiden lähikontaktin aiheuttamaa tartunnan riskiä voidaan ehkäistä.

Tämä koskee tartuntatautilain 58 d § mukaisia kohteita Varsinais-Suomen kuntien alueella lukuun ottamatta yleisiä kokouksia ja yleisötilaisuuksia sekä tartuntatautilain 58 g § 4 momentin 3-kohdan ja 6-kohdan mukaisia kohteita.

Yleisölle avoimien tai rajatun asiakas- tai osallistujapiirin oleskeluun 1 momentissa tarkoitettuja tiloja ovat:

1) sisätilat, joita käytetään yli 10 asiakkaan tai osallistujan samanaikaiseen oleskeluun;

2) alueellisesti ja toiminnallisesti rajatut ulkotilat, joita käytetään samanaikaiseen yli 50 asiakkaalle tai osallistujalle suunnattuun tarkoitukseen ja joiden käyttämisestä kyseiseen toimintaan toiminnan järjestäjä vastaa tietyinä ajankohtana;

3) tilat, joita käytetään 58 g §:n 4 momentin 1-2-kohdissa sekä 4-5-kohdissa tarkoitettuun toimintaan asiakas- tai osallistujamäärästä riippumatta.

Tämä päätös ei koske seuraavia:

- yleiset kokoukset ja yleisötilaisuudet sekä
- tartuntatautilain 58 g § 4 momentin 3-kohdan mukaiset tanssipaikat sekä kuorolaulutoimintaan, harrastajateatteriin tai muuhun vastaavaan ryhmäharrastustoimintaan käytettävät tilat sekä

- **tartuntatautilain 58 g § 4 momentin 6-kohdan kauppakeskusten yleiset oleskelutilat pois lukien vähittäiskaupan liiketilat ja palvelujen tarjoamiseen käytettävät tilat sekä kulku niihin.**

Näiltä osin on annettu aluehallintoviraston päätös LSAVI/13784/2021.

Tämä päätös velvoittaa seuraavia tilojen hallinnasta vastaavia ja niitä toiminnassaan käyttäviä toimijoita:

- 1) yksityiset yhteisöt, säätiöt ja muut oikeushenkilöt, ei kuitenkaan majoitus- ja ravitsemistoiminnasta annetun lain 1 §:n 2 momentin 6 kohdassa tai Ahvenanmaan vastaavassa lainsäädännössä tarkoitetut ravitsemistoiminnan harjoittajat;**
- 2) yksityiset elinkeinonharjoittajat;**
- 3) kunnat ja kuntayhtymät;**
- 4) uskonnolliset yhdyskunnat;**
- 5) julkisoikeudelliset laitokset.**

Päätös ei kuitenkaan kohdistu majoitus- ja ravitsemistoiminnasta annetun lain 1 §:n 2 momentin 6 kohdassa tai Ahvenanmaan vastaavassa lainsäädännössä tarkoitettuihin ravitsemistoiminnan harjoittajiin.

Voimassaolo

Määräys on voimassa ajalla 22.12.2021 – 31.12.2021.

Ohjaus Ohjaus vaihtoehtoiseen EU:n digitaalisen koronatodistuksen käyttöön

Jos toiminnanharjoittaja edellyttää toiminnassaan 16-vuotiaalta tai sitä vanhemmalta asiakkaalta ja toimintaan osallistuvulta tilaan pääsemiseksi EU:n digitaalisen koronatodistuksen esittämistä, tässä päätöksessä asetetut osallistujamäärää koskevat rajoitukset tai osallistujien sijoittumista koskevat velvoitteet eivät koske kyseistä tilaa tai toimintaa, jos tartuntatautilain 58 i § sen mahdollistaa. Kyseinen säännös ei vapauta kaikista rajoituksista, vaan ainoastaan kyseisessä säännöksessä mainituissa tilanteissa. Jos asiakas tai osallistuja ei esitä todistusta, toiminnanharjoittajan tulee evätä pääsy tilaan.

Ohjaus laatia suunnitelma tartuntatautilain 58 h § mukaisesti

Tässä päätöksessä tarkoitetun toimijan tulee ottaa huomioon tartuntatautilain 58 h §:n mukainen velvollisuus laatia kirjallinen suunnitelma siitä, miten se toteuttaa päätöksessä asetetut velvollisuudet ja rajoitukset. Jos toiminnanharjoittaja edellyttää EU:n digitaalisen koronatodistuksen esittämistä asiakkailta ja toimintaan osallistuvilta, toiminnanharjoittajan on kirjattava tartuntatautilain 58 h §:ssä tarkoitettuun suunnitelmaan tieto siitä.

Valtakunnallinen ohjaus

Terveyden ja hyvinvoinnin laitoksen mukaan uusi koronavirus (SARS-CoV2) tarttuu ensisijaisesti pisaratartuntana, kun sairastunut henkilö yskii tai aivastaa. Lähikontaktissa korona voi tarttua myös kosketuksen välityksellä, jos sairastunut on esimerkiksi yskinyt käsiinsä ja on sen jälkeen koskenut toiseen ihmiseen. Virus voi tarttua myös kosketuksen kautta pinnoilta, joille on hiljattain päätyneet sairastuneen hengitystie-eritteitä.

Sosiaali- ja terveysministeriö on antanut 10.12.2021 ohjauskirjeen LSAVI/14401/2021, jonka mukaan epidemiatilanteessa, jonka vaikeusaste vaihtelee alueiden kesken, sosiaali- ja terveysministeriö

haluaa muistuttaa, että sen antama ohjaus suosittelee alueellisten toimenpiteiden vähimmäissisältöä eli sitä, mikä kansallisella tasolla arvioituna olisi leviämisalueilla tarpeen. Aluekohtainen ja paikallinen arvio voi perustellusti edellyttää tiukempia ja laajempia toimenpiteitä kuten yleisötilaisuusrajoitusten laajentaminen ja tiukentaminen (58), vastaavan sisältöisien suositusten antaminen yksityistilaisuuksiin, tilojen käyttöä koskevien rajoitusten lisääminen ja laajentaminen (58 d) sekä matkustajamäärien rajoittaminen (Traficom, 58 f).

Ohjauskirjeen mukaan ajallisesti ja paikallisesti rajaten voidaan myös luopua koronapassin käyttömahdollisuudesta rajoituksista vapautumiseen yleisötilaisuuksien ja korkean riskin tilojen osalta kieltämällä yleisötilaisuudet kokonaan 58 §:n nojalla ja sulkemaan tilojen käyttö 58 g §:n nojalla (jolloin koronapassia ei voi käyttää rajoituksesta vapautumiseen).

Ohjauskirjeessä Epidemiatilanteen muutoksen edellyttämät toimenpiteet alueilla (VN/31452/2021) todetaan, että uudistetun hybridistrategian toimintasuunnitelman mukaan hätäjarrun käyttöönoton harkinnan käynnistää epidemiologinen tai lääketieteellinen tilanne, jota ei ole pystytty riittävästi hallitsemaan alueellisin ja paikallisoin toimin. Ohjauskirjeen mukaan epidemiatilanne on Suomessa heikentynyt huomattavasti, ja rokottamattomien keskuudessa epidemia jatkaa nopeaa leviämistään. Sairaalahoitoon kuormitus on myös ollut nousussa viimeisen kuukauden aikana. Saavutettu 80 %:n rokotuskattavuus ei yksin riitä kääntämään epidemian kulkua laskusuuntaan. Tilanteen heikentyminen monilla alueilla edellyttää myös muita toimia tartuntojen vähentämiseksi.

THL on rokotuskattavuuden vaikutusarvion sekä epidemiatilanteen heikentymisen vaikutusarvion perusteella 29.11.2021 tarkistanut suositustaan riskipotentiaalin arviomallin käytöstä. Malli esittää lääketieteelliset ja epidemiologiset asiantuntija-arviot eri toimintojen asettamasta tartuntariskistä, riskien suuruudesta ja niiden realisoitumisen todennäköisyydestä sekä mahdollisuuksista torjua riskejä. Mallissa ei ole mainittu kaikkia mahdollisia tilanteita, mutta

se toimii työkaluna alueellisille ja paikallisille viranomaisille tunnistamaan erilaisten tilanteiden ja tilaisuuksien mahdollisia riskejä. Ohjauskirjeessä todetaan, että ministeriön suositukset eivät ole oikeudellisesti sitovia, vaan viranomaiset päättävät asiasta itsenäisesti.

Ohjauskirjeessä todetaan, että toimijoilla on edelleen mahdollisuus ottaa käyttöön ns. koronapassi rajoituksille vaihtoehtoisena terveysturvallisuustoimena. Koronapassin käytöllä voidaan osaltaan kohdentaa toimia sekä vähentää huomattavasti rajoituksista toimijoille aiheutuvia haittoja ja mahdollistaa toiminnan jatkaminen rajoituksista huolimatta. Nämä seikat tulee huomioida päätösharkinnan pohjana olevassa tehokkuus- ja vaikutusarviossa.

Perustelut

Sairaanhoitopiirin asiantuntija-arvio epidemiatilanteesta

Varsinais-Suomen sairaanhoitopiiri on 19.12.2021 antanut asiassa lausunnon, jonka mukaan Lounais-Suomen aluehallintovirasto on pyytänyt arviota erityisesti seuraaviin asioihin perustaksi harkinnalle tartuntatautilain 58 § ja 58 g § mukaisten mahdollisten päätösten varalta:

1. Onko sairaanhoitopiirin alueella 14 viimeisimmän päivän, jolta tieto on saatavilla, aikana todennettujen tartuntojen ilmaantuvuus 100 000 asukasta kohden on vähintään 50?

Vastauksena ensimmäiseen kysymykseen sairaanhoitopiiri toteaa, että Covid-19-tapauksia ilmaantuu Varsinais-Suomen alueella nyt eniten koko pandemian aikana. Todettujen koronavirustartuntojen ilmaantuvuus 100 000 asukasta kohden Varsinais-Suomen sairaanhoitopiirin alueella on edeltäneen 14 vuorokauden aikana 305,4. Raportoitujen tartuntojen kokonaismäärä on viikolla 50 tähän mennessä 766, kun se edellisellä viikolla oli 667.

Tartuntoja todettiin viimeisen kahden viikon aikana kaikissa muissa paitsi kolmessa kunnassa sairaanhoitopiirin alueella. Koronatestejä otetaan nyt runsaasti, jopa yli 2000 näytettä päivittäin. Positiivisuusprosentti on korkea (7,6 prosenttia), vaikkakin se laskenut jonkin verran. On ilmeistä, että tapauksia on testattujen tapausten ulkopuolellakin.

Omikron-variantteja on nyt varmistettu Varsinais-Suomen sairaanhoitopiirin alueella 13. Omikron-epäilyjä on 19.12.2021 yhteensä 52. Varmistetut tapaukset ja epäilytapaukset ovat runsastuneet alueella hyvin nopeasti. Tapauksista valtaosa todetaan edelleen perheissä ja lähipiirissä (sukulaiset, ystävät). Erikoissairaanhoidon kuormitus on pysynyt melko korkeana: 19.12.2021 Turun yliopistollisen keskussairaalan vuodeosastoilla on hoidossa 16 ja teho-osastolla 7 potilasta. Terveyskeskusten vuodeosastoilla on ollut 13 potilasta 17.12.2021. Teho-osaston kuormitus on vaihdellut. Kun sairaalahoitoon joutuneiden määrät ovat jääneet koholle, on olemassa edelleen riski tehohoidon kriittiselle kuormitukselle.

Kuolemantapaukset ovat runsastuneet; viikolla 48 niitä todettiin 13, viikolla 49 todettiin 7 kuolemantapausta. Kuolemantapauksia on nyt eniten koko pandemian aikana. Kuolemista suurin osa on tapahtunut terveyskeskuksen vuodeosastolla, mutta niitä on tapahtunut myös teho-osastolla.

Varsinais-Suomen tapauksista 33 prosenttia on ikäluokassa 0 – 14-vuotta. Lasten, jotka siis ovat tällä hetkellä pääosin rokottamattomia, osuus tartunnoista on edelleen korkea.

Jätevesiseurannan tuoma tilannekuva koronaviruksen RNA-määristä jätevesissä osoittaa, että koronaviruksen RNA-määrät ovat olleet voimakkaasti koholla, vaikka viikoittaista vaihtelua määrissä on. Tällä hetkellä trendi on laskeva.

Rokotukset ovat edistyneet alueella hyvin. Toisen rokotuskerran kattavuus yli 12vuotiailla on nyt 84,7 prosenttia. Toisen

rokotuskerran kattavuus on alhaisinta (n. 70 – 75 prosenttia) alle 15-vuotiailla ja 20 – 34-vuotiailla. Kolmannen rokotuskerran kattavuus on vain 16,1 prosenttia, Ikäryhmistä suurin kolmannen rokotuskerran kattavuus on yli 80-vuotiailla (66 prosenttia).

Rokottamattomien riski sairastua Covid-infektioon on Varsinais-Suomen sairaanhoitopiirin alueella tällä hetkellä viisinkertainen kahdesti rokotettuihin nähden ja 13- kertainen kolmesti rokotettuihin nähden. Täyden rokotussarjan saaneiden osuus sairaalahoitoon joutuneista on kasvussa. Erikoissairaanhoidon joutumisen riski rokottamattomilla on 17-kertainen kahdesti rokotettuihin verrattuna. Edelleen on rokottamattomien taskuja maantieteellisesti pohjoisen maakunnan alueella ja väestöllisesti ei-kotimaisia kieliä puhuvissa. Myös alle 12-vuotiaat lapset ovat pääasiassa rokottamattomia.

2. Onko sairaanhoitopiirin alueella todettu tautiryypäitä, joiden tartuntaketjuja ei pystytä luotettavasti jäljittämään ja jotka aiheuttavat asiantuntija-arvion mukaan merkittävän riskin uusien tartuntojen leviämiseen alueella?

Vastauksena toiseen kysymykseen sairaanhoitopiiri toteaa, että sairaanhoitopiirin alueella todetaan merkittäviä tartuntaryypäitä, joiden tartuntaketjuja ei pystytä luotettavasti jäljittämään. Viikolla 49 tartuntalähteet saatiin selville 74 prosentissa tapauksista ja viikolla 50 vain 63 prosentissa. Selvittämättömiä tartuntaryypäitä todetaan koko sairaanhoitopiirin alueella. Suurimmat tiedossa olevat tartuntalähdeluokat ovat sama talous ja lähipiiri. Koulujen oppilastartunnat ovat kolmanneksi suurin tiedossa oleva tartuntalähde. Tiedossa olevien oppilastartuntojen määrä on viikolla 50 jonkin verran noussut edelliseen viikkoon nähden.

Kuntien tekemä tartunnan jäljitys on kuormittanut aikaisempaa pahemmin, ja johtanut siihen, että yhä harvemmat tartuntaketjut saadaan selvitettyksi. Nopeasti leviävä omikron-muunnos edelleen lisää tartunnan jäljityksen kuormaa. Kaikissa tapauksissa tartuntaketjuja ei enää ole mahdollista saada selville. Kunnissa on myös pulaa tartunnan jäljittäjistä. Lisätyövoimaa on vaikea saada.

Työvoiman rekrytointi jäljitystyöhön on johtanut muiden perusterveydenhuollon palvelujen heikkenemiseen. Sairaanhoidopiirin arvion mukaan jäljittämättömät tartuntaketjut muodostavat merkittävän riskin uusien tartuntojen laajaan leviämiseen.

3. Arvioidaanko tartuntojen määrän sairaanhoidopiirin alueella asiantuntija-arvion mukaan johtavan sairaala- ja tehohoidon tarpeen merkittävään lisääntymiseen, sosiaali- ja terveydenhuollon henkilöstön riittävyyden tai asiakkaiden hoivan tai potilaiden hoidon olennaiseen vaarantumiseen taikka muuhun vastaavaan sosiaali- ja terveydenhuoltojärjestelmän ylikuormittumiseen?

Vastauksena kolmanteen kysymykseen sairaanhoidopiiri toteaa, että tartuntojen määrän arvioidaan kasvavan erityisesti omikron-muunnoksen osuuden kasvaessa. Omikron on hyvin herkästi tarttuva muunnos. Se voi tarttua myös rokotettuun henkilöön, joka voi tartuttaa sitä edelleen. Toistaiseksi Varsinais-Suomen alueella todetut omikron-tapaukset ja sellaisiksi epäillyt ovat olleet taudinkuvaltaan lieviä tai jopa oireettomia. Jos tautitapausten määrä kasvaa voimakkaasti, kasvaa myös riski sille, että sairaalahoitoon joutuvien määrä kasvaa. Tästä on alustavia merkkejä muista maista. Terveydenhuollon kuormitus voi Varsinais-Suomen alueella silloin kasvaa kriittisen suureksi. Kahden rokotuksen sarjan arvioidaan vähentävän vakavan taudin riskiä. Kahden rokotuksen kattavuus on alueella hyvällä tasolla, mutta ikäryhmäkohtaisia ja alueellisia eroja toisen rokotuksen kattavuudessa on.

Kolmannen rokotuskerran arvioidaan suojaavan hyvin vakavalta taudilta ja jopa sairastumiselta. Kolmannen annoksen kattavuus on alueella kuitenkin vain 16,1 prosenttia, joten sillä ei ole vaikutusta tartuntojen määriin alueella.

4. Muodostaako asiakkaiden tai osallistujien fyysinen läheisyys toisiinsa tai yhtä aikaa paikalla olevien ihmisten määrä tai muu sijoittuminen tilassa taikka taudin leviäminen pintojen välityksellä erityisen riskin covid-19-taudin leviämiseksi, sekä se, onko toiminnassa tai siihen käytettävissä tiloissa erityinen mahdollisuus

merkittävien tartuntaketjujen syntymiselle? Aluehallintovirasto on pyytänyt kuvaamaan tilannetta tältä osin tarkemmin. Lisäksi aluehallintovirasto on pyytänyt ottamaan kantaa siihen, todetaanko näitä ryppäitä vain tiettyjen kuntien alueilla vai myös laajemmin koko sairaanhoitopiirin alueella.

Vastauksena neljänteen kysymykseen sairaanhoitopiiri katsoo, että henkilöiden fyysinen läheisyys toisiinsa ja yhtä aikaa paikalla olevien määrä muodostavat erityisen riskin covid-19-taudin leviämiseksi. Tartuntoja tapahtuu pisara-aerosolin kautta erityisesti, jos suunenäsuojuksen käyttö ei ole mahdollista, kuten syödessä ja juotaessa. Omikron-muunnos on hyvin herkästi leviävä, ja se lisää samassa tilassa oleskelevien henkilöiden tartunnan riskiä, jos joukossa on tartunnan kantaja. Omikron-muunnoksen kantajuus voi myös olla oireetonta, mikä edelleen lisää samoissa tiloissa oleskelevien henkilöiden tartuntariskiä, kun sairautta ei voi päätellä oireiden perusteella.

Päätöksen välttämättömyys

Aluehallintovirasto on lisäksi kysynyt, onko sairaanhoitopiirin arvion mukaan ilmeistä, että jo toteutetut toimenpiteet eivät ole riittäviä ja onko TTL 58 §:n ja/tai 58 g §:n mukaisen päätöksen tekeminen laissa tarkoitetulla tavalla välttämätöntä covid19-taudin leviämisen estämiseksi? Lisäksi aluehallintovirasto on pyytänyt perustelemaan arvion eriteltynä TTL 58 ja 58 g §:ien osalta. Aluehallintovirasto on lisäksi kysynyt, onko mahdollinen päätös välttämätön koko sairaanhoitopiirin alueella?

Vastauksena kysymyksiin sairaanhoitopiiri katsoo, että päätös on välttämätön koko sairaanhoitopiirin alueella, koska tartuntoja on todettu lähes kaikissa kunnissa sairaanhoitopiirin alueella.

Aluehallintovirasto on lisäksi kysynyt, milloin päätöksen olisi syytä tulla voimaan ja kuinka kauan sen olisi syytä olla voimassa, jos päätös on sairaanhoitopiirin arvion mukaan välttämätön.

Vastauksena kysymyksiin sairaanhoitopiiri katsoo, että päätös on välttämätön. Sen olisi syytä tulla voimaan mahdollisimman pian. Sen olisi syytä olla voimassa alkuun kahden viikon ajan, koska sinä aikana kertyy tietoa omikron-muunnoksen aiheuttamasta tautitaakasta.

Aluehallintovirasto on lisäksi kysynyt, mihin kohteisiin mahdollisen tartuntatautilain 58 § mukaisen päätöksen pitäisi kohdistua ja millä perusteella:

- o sosiaali- ja terveydenhuollon toimintayksiköt
- o oppilaitokset
- o päiväkodit
- o asunnot ja vastaavat tilat o yleiset kokoukset tai yleisötilaisuudet

Tältä osin sairaanhoitopiiri on viitannut alla olevaan lausuntoonsa.

Aluehallintovirasto on lisäksi kysynyt, edellyttääkö epidemiologinen tilanne tartuntatautilain 58 § mukaisissa kohteissa sairaanhoitopiirin käsityksen mukaan

- o kyseisten tilojen sulkemista tai yleisten kokousten tai yleisötilaisuuksien kieltämistä kokonaisuudessaan
- o vai tietyn henkilömäärän ylittävältä osin – jos, niin minkä henkilömäärän.

Tältä osin on sairaanhoitopiiri viitannut alla olevaan lausuntoonsa.

Sairanhoitopiiri katsoo, että epidemiologinen tilanne edellyttää tartuntatautilain 58 g § mukaisissa kohteissa kyseisen tilan sulkemista ja yleisötilaisuuksien kieltämistä kokonaan.

Aluehallintovirasto on lisäksi kysynyt, mihin kohteisiin mahdollisen tartuntatautilain 58 g § mukaisen päätöksen pitäisi kohdistua ja millä perusteella:

- o kaikkiin 58 g § mukaisiin tiloihin vai
- o tiettyihin 58 g § mukaisiin tiloihin, joissa on erityisesti havaittu tapahtuvan tartuntoja

- 1) joukkueurheiluun, ryhmäliikuntaan, kontaktilajien harrastamiseen ja muuhun vastaavaan urheiluun tai liikuntaan käytettävät sisätilat sekä kuntosalit ja muut vastaavat sisäliikuntatilat;
- 2) yleiset saunat sekä uimahallien, maauimaloiden ja kylpylöiden allastilat sekä niiden välittömässä yhteydessä olevat pukuhuonetilat;
- 3) tanssipaikat sekä kuorolaulutoimintaan, harrastajateatteriin tai muuhun vastaavaan ryhmäharrastustoimintaan käytettävät tilat;
- 4) huvi- ja teemapuistot, tivolit sekä eläintarhojen sisätilat;
- 5) sisäleikkipuistot ja sisäleikkipaikat;
- 6) kauppakeskusten yleiset oleskelutilat pois lukien vähittäiskaupan liiketilat ja palvelujen tarjoamiseen käytettävät tilat sekä kulku niihin.

Eryteisesti aluehallintovirasto on pyytänyt sairaanhoitopiiriä antamaan lausunnon siitä, millä rajoitettaviksi ehdotettavilla kohteilla on syy-seurausyhteys mahdollisiin tartuntoihin. Mikäli tartuntojen osalta ei ole selvillä, mistä ne ovat peräisin, myös se on pyydetty mainitsemaan lausunnossa.

Sairaanhoitopiiri katsoo, että nykyisessä epidemiologisessa tilanteessa, erityisesti huomioiden aikaisempaa paljon herkemmin tarttuvan virusmuunnoksen ilmaantumisen, ja huolimatta hyvästä rokotuskattavuudesta, kokoontumisrajoitusten kiristäminen eri tapahtumissa ja tiloissa vähentäisi erityisesti rokottamattomien kontakteja rokotettuihin ja toisiinsa. Sairaanhoitopiirin käsityksen mukaan Terveysten ja hyvinvoinnin laitoksen riskiarviotaulukon korkean ja kohtalaisen riskin tiloja ja toimintaa tulee rajoittaa. Sairaanhoitopiiri katsoo, että 58 g § mukainen päätös voisi olla osallistujamäärän rajoittaminen nolnaan. Kuitenkin sairaanhoitopiirin näkemyksen mukaan 58 g § mukaiset joukkueurheiluun, ryhmäliikuntaan, kontaktilajien harrastamiseen ja muuhun vastaavaan urheiluun tai liikuntaan käytettävät sisätilat sekä kuntosalit ja muut vastaavat sisäliikuntatilat jäisivät päätöksen ulkopuolelle. Eryteisesti lasten ja nuorten harrastustoimintaan ei tulisi sairaanhoitopiirin käsityksen mukaan kohdistaa rajoitustoimia.

Tilojen käytöstä vastaavien tulee kuitenkin huolehtia 58 c § mukaisten terveysturvallisuusohjeiden noudattamisesta.

Päätöksessä tulisi määritellä, onko koronapassin käyttö mahdollista em. rajoitusten piirissä olevissa tiloissa tai tapahtumissa. Sairaanhoidopiirin käsityksen mukaan nykyisessä epidemiologisessa tilanteessa ja herkästi leviävän omikron-muunnoksen uhatessa tulisi kaikin keinoin lisätä väestön sosiaalista etäännyttämistä ja vähentää kontaktien määrää, riippumatta siitä ovatko henkilöt rokotettuja vai eivät.

Oikeasuhtaisuutta ja yhdenvertaisuutta ajatellen tulee lisäksi huomioida se, että anniskeluravintoloihin tällä hetkellä pääsee koronapassilla ja jopa ilman sitä, vaikka ravintolat eivät ole kansanterveydellisesti merkittäviä toisin kuin harrastustoiminta.

Varsinais-Suomen sairaanhoidopiiri on 19.12.2021 täsmentänyt lausuntoaan siten, että Varsinais-Suomen koronakoordinaatioryhmä, mukaan lukien Varsinais-Suomen sairaanhoidopiirin, suosittaa yleisötilaisuuksien ja yleisten kokousten kieltämistä 31.12.2021 saakka. Lisäksi suositetaan sulkemaan tanssipaiikat sekä kuorolaulutoimintaan, harrastajateatteriin tai muuhun vastaavaan ryhmäharrastustoimintaan käytettävät tilat. Lisäksi suositetaan sulkemaan kauppakeskusten yleiset oleskelutilat. Sen sijaan esimerkiksi kuntosalit ja muut urheiluun tai liikuntaan käytettävät sisäliikuntatilat sekä esimerkiksi yleiset saunat, uimahallit ja kylpylät voivat koronakoordinaatioryhmän mukaan olla edelleen auki, jos niissä käytetään koronapassia. Näissä asioissa on toimivaltainen viranomaisen aluehallintovirasto tartuntatautilain 58 § ja 58 g § perusteella.

Lisäksi sairaanhoidopiiri ja koordinaatioryhmä suosittavat kiristämään ravintoloiden aukiolo- ja anniskeluaikoja koskevia rajoituksia Varsinais-Suomessa. Siltä osin päätökset tekee valtioneuvosto. Siltä osin, kun Varsinais-Suomen sairaanhoidopiiri ei ole suositellut voimakkaampia rajoituksia, sairaanhoidopiiri suosittelee 20.12.2021 antamansa lausunnon täydennyksen perusteella tartuntatautilain 58 d § mukaisia rajoituksia Varsinais-Suomeen sisä- ja ulkotiloihin.

Päätöksen lakimääräisten edellytysten täyttyminen

Tartuntatautilain 58 d § säätelee kaikkia julkisia ja yksityisiä luonnollisia ja juridisia henkilöitä toimijoina, yksityishenkilöitä lukuun ottamatta, kun he toimijoina järjestävät yleisölle avoimissa tai rajatun asiakas- tai osallistujapiirin oleskeluun tarkoitetuissa tiloissa toimintaa tarkemmin pykälässä säädetyin edellytyksin.

Tartuntatautilain 58 § mukaisten yleisötilaisuuksien ja yleisten kokouksien järjestäjänä voi olla joko luonnollinen tai juridinen henkilö. Yleisötilaisuudet ja yleiset kokoukset järjestetään kyseisissä, tartuntatautilain 58 d § mukaisissa avoimissa tai rajatuissa sisä- tai ulkotiloissa. Tästä syystä ovat tartuntatautilain 58 § ja 58 d § päällekkäisiä siltä osin, kun luonnollinen henkilö elinkeinonharjoittajana (siis muu kuin yksityishenkilö) tai juridinen henkilö järjestää yleisötilaisuuden tai yleisen kokouksen.

Koska aluehallintovirasto on toisella päätöksellään LSAVI/13784/2021 kieltänyt kokonaan yleiset kokoukset ja yleisötilaisuudet Varsinais-Suomessa, eivät ne ole tämän päätöksen kohteena. Samalla päätöksellä aluehallintovirasto on kieltänyt tartuntatautilain 58 g § 4 momentin 3-kohdan ja 6-kohdan mukaisten tilojen käytön Varsinais-Suomessa, jolta osin eivät kyseiset tilat ole tämän päätöksen kohteena.

Tätä määräystä säätelee tartuntatautilain 58 d §. Aluehallintoviraston toisella päätöksellä, joka koskee tartuntatautilain 58 § mukaisia yleisötilaisuuksia sekä yleisiä kokouksia sekä tartuntatautilain 58 g § 4 momentin 3- ja 6-kohdan mukaisia kohteita, on niihin kohdistettu rajoituksia. Tämä päätös ei koske samoja toimintoja eikä tiloja.

Tartuntatautilain 58 d § säätelee nyt annettavaa määräystä ja sen edellytyksiä. Tartuntatautilain 58 d § 1-2 momentit säätävät päätökselle kolme edellytystä: välttämättömyyttä, ilmaantuvuutta ja tartuntaketjuja koskevat edellytykset.

Ensinnä käsitellään tartuntatautilain 58 d § 1 momentin mukaista välttämättömyyttä. On ilmeistä, että tartuntatautilain 58 c §:n

mukaiset ja muut jo toteutetut toimenpiteet eivät ole riittäviä sairaanhoitopiirin asiantuntija-arvion perusteella. Aluehallintovirasto katsoo, että Covid-19-epidemian leviämisen estämiseksi on välttämätöntä antaa tartuntatautilain 58 d § mukainen määräys sairaanhoitopiirin lausunnon mukaisesti.

Toimivalta asettaa rajoituksia ravitsemusliikkeille on tartuntatautilain 58 a § mukaan valtioneuvostolla. Valtioneuvosto on antanut valtioneuvoston asetuksen ravitsemisliikkeiden toiminnan väliaikaisesta rajoittamisesta tartuntataudin leviämisen estämiseksi (608/2021), jonka 4 §:llä (741/2021) on rajoitettu toimintaa muun muassa Varsinais-Suomessa 24.7.2021 alkaen. Rajoitusten voimassaoloa on jatkettu siten, että ne ovat voimassa Varsinais-Suomessa tätä päätöstä annettaessa.

Aluehallintovirasto katsoo myös, että muut, tartuntatautilain 58 d § 2 momentissa säädetyt edellytykset täyttyvät. Sairaanhoitopiirin alueella on todettu merkittäviä tautiryppäitä, joiden tartuntaketjuja ei pystytä luotettavasti jäljittämään ja jotka aiheuttavat asiantuntija-arvion mukaan merkittävän riskin uusien tartuntojen laajaan leviämiseen alueella. Päätös on välttämätön, koska lievemmat keinot eivät ole olleet riittäviä epidemian hillitsemiseksi. On epäiltävissä, että sairaalahoidon kuormitus tulee lisääntymään merkittävästi epidemian levitessä viime viikkoja vastaavalla tavoin.

Koska Varsinais-Suomi muodostaa yhtenäisen työssäkäynti- ja talousalueen, riski on merkittävä koko maakunnan alueella. Molemmat tartuntatautilain 58 d § 2 momentin edellytykset täyttyvät edellä kuvatuin tavoin.

Aluehallintovirasto on hallintolain 6 § tarkoitussidonnaisuuden periaatteen ja vähimmän mahdollisen perustuslain 18 § mukaisen elinkeinovapauden rajoittamisen vuoksi päätenyt ratkaisuun, jossa toimintaa saa jatkaa tässä päätöksessä määritellyissä tiloissa, kun niissä noudatetaan tartuntatautilain 58 d § momentin mukaisia tällä päätöksellä asetettuja rajoituksia. Toisena vaihtoehtona on, että rajoituksista voi vapautua noudattamalla tartuntatautilain 58 i §

mukaisia EU:n digitaalista koronatodistusta koskevia edellytyksiä siltä osin, kun tartuntatautilain 58 i § siihen oikeuttaa.

Tämä valinnanvapaus parantaa mahdollisuuksia harjoittaa elinkeinoa. Se ei myöskään rajoita osallistumista harkitsevien henkilöiden oikeuksia, koska tartuntatautilaki turvaa mahdollisuuden kaikille joko hankkia tarvittavat rokotukset tai niitä korvaavaan menettelyyn tartuntatautilain 58 k § mukaisesti. Samalla tavoin on verrattu kunnan itsehallinnon osalta perustuslain 121 § perusteella nyt kunnille ja kuntayhtymille asetettavaa rajoitusta ja todettu se lailliseksi ja oikeasuhteiseksi hallintolain 6 § mukaisesti. Päätöksen on perustuslain 6 § mukaisesti katsottu olevan yhdenvertainen, kun se kohdistuu sekä julkisiin että yksityisiin toimijoihin samalla tavoin.

Arvioitaessa tartuntatautilain 58 d § mukaisten rajoitusten asettamista on otettava huomioon tartuntatautilain säännökset kokonaisuutena sekä tällä päätöksellä osin rajoitettavat, osin turvattavat perusoikeudet ja niiden välinen tasapaino. Erityisesti on huomioitava lain 58 i § mukainen mahdollisuus vapautua rajoituksista ottamalla käyttöön EU:n digitaalisen koronatodistuksen.

Aluehallintovirasto toteaa, että tartuntatautilain 58 § ja 58 d § mukaiset rajoitukset eivät aluehallintoviraston käsityksen mukaan ole perustuslain 6 § mukaisen yhdenvertaisuuden, 7 § mukaisen henkilökohtaisen vapauden, koskemattomuuden ja turvallisuuden, 13 § kokoontumisvapauden, 18 § mukaisen elinkeinovapauden eikä 121 § mukaisen kunnan itsehallinnon vastaisia, vaan ne pikemminkin varmistavat osallistuvien henkilöiden turvallisuutta perustuslain 7 § mukaisesti turvaamalla terveysturvallista osallistumista yleisötapahtumiin tai yleisiin kokouksiin. Tässä rajoitusten arvioinnissa on olennaista, että aikaisempien vaihtoehtojen lisäksi toimijoille on nyt tullut lain tarkemmin määrittämällä tavalla mahdollisuus vapautua rajoituksista EU:n digitaalisella koronatodistuksella.

Henki ja terveys ovat aluehallintoviraston käsityksen mukaan oikeushyviä, joiden turvaamiseksi lakimääräisin keinoin on mahdollista edellä mainittujen lisäksi myös rajoittaa perustuslain 10 §

mukaista yksityisyyden suojaa. Toimenpiteet ovat oikeassa suhteessa toisiinsa hallintolain 6 § mukaisesti, kun eri oikeuksia pyritään yhdenvertaisesti turvaamaan lain sallimin keinoin mahdollisimman tasapainoisesti.

Sisä- ja ulkotilat, joihin päätös kohdistuu

Päätöstä on rajattu siten, ettei se kohdistu tartuntatautilain 58 § mukaisiin yleisötilaisuuksiin ja yleisiin kokouksiin. Päätös ei myöskään kohdistu kauppakeskusten yleisiin oleskelutiloihin eikä tanssipaikoihin sekä kuorolaulutoimintaan, harrastajateatteriin tai muuhun vastaavaan ryhmäharrastustoimintaan käytettäviin tiloihin. Muulta osin Varsinais-Suomen sairaanhoitopiiri on suosittanut tartuntatautilain 58 d § mukaisten rajoitusten jatkumista sisä- ja ulkotiloissa. Tämä päätös kohdistuu kaikkiin muihin tartuntatautilain 58 d § mukaisiin käyttötarkoituksiin käytettäviin sisä- ja ulkotiloihin. Rajaus perustuu sairaanhoitopiirin lausuntoon.

Päätös kohdistuu muihin tartuntatautilain 58 d § mukaisiin yleisölle avoimiin tai rajatun asiakas- tai osallistujapiirin oleskeluun tarkoitettuihin sisätiloihin. Niitä ovat:

- 1) sisätilat, joita käytetään yli 10 asiakkaan tai osallistujan samanaikaiseen oleskeluun
- 2) alueellisesti ja toiminnallisesti rajatut ulkotilat, joita käytetään samanaikaiseen yli 50 asiakkaalle tai osallistujalle suunnattuun tarkoitukseen ja joiden käyttämisestä kyseiseen toimintaan toiminnan järjestäjä vastaa tietyinä ajankohtana;
- 3) tilat, joita käytetään 58 g §:n 4 momentissa tarkoitettuun toimintaan. Näitä tiloja ovat:
 - 1) joukkueurheiluun, ryhmäliikuntaan, kontaktilajien harrastamiseen ja muuhun vastaavaan urheiluun tai liikuntaan käytettävät sisätilat sekä kuntosalit ja muut vastaavat sisäliikuntatilat;

2) yleiset saunat sekä uimahallien, maauimaloiden ja kylpylöiden allastilat sekä niiden välittömässä yhteydessä olevat pukuhuonetilat;

4) huvi- ja teemapuistot, tivolit sekä eläintarhojen sisätilat;

5) sisäleikkipuistot ja sisäleikkipaikat;

Tilojen hallinnasta vastaavat ja niitä käyttävät, joihin päätös kohdistuu

Tämä päätös velvoittaa seuraavia tilojen hallinnasta vastaavia ja niitä toiminnassaan käyttäviä toimijoita:

1) yksityiset yhteisöt, säätiöt ja muut oikeushenkilöt, ei kuitenkaan majoitus- ja ravitsemistoiminnasta annetun lain 1 §:n 2 momentin 6 kohdassa tai Ahvenanmaan vastaavassa lainsäädännössä tarkoitetut ravitsemistoiminnan harjoittajat;

2) yksityiset elinkeinonharjoittajat;

3) kunnat ja kuntayhtymät;

4) uskonnolliset yhdyskunnat;

5) julkisoikeudelliset laitokset.

Päätöstä ei sovelleta kuitenkaan oppilaitosten toimintaan, varhaiskasvatukseen, ammattiurheilemiseen eikä yksityis- tai perhe-elämän piiriin kuuluvaan toimintaan.

Edellä 1 momentissa tarkoitettu päätös ei saa estää kenenkään oikeutta lakisääteisiin palveluihin, oikeutta saada asiansa käsitellyksi toimivaltaisessa viranomaisessa eikä se saa estää virkamiestä tai viranhaltijaa hoitamasta virkatehtäviään.

Keinot ehkäistä lähikontaktin aiheuttamaa tartunnan riskiä

Tartuntatautilain 58 d § mukaan, jos on ilmeistä, että 58 c §:n mukaiset ja muut jo toteutetut toimenpiteet eivät ole riittäviä ja jos covid-19-epidemian leviämisen estämiseksi 2 momentissa säädettyjen edellytysten täytyessä on välttämätöntä, kunnan tartuntatautien torjunnasta vastaava toimielin voi antaa toimialueellaan kaikkia 5 momentissa tarkoitettuja toimijoita velvoittavan päätöksen, jonka mukaan yleisölle avoimien tai rajatun asiakas- tai osallistujapiirin oleskeluun tarkoitettujen tilojen käyttö on järjestettävä siten, että asiakkaiden ja toimintaan osallistuvien sekä seurueiden lähikontaktin aiheuttamaa tartunnan riskiä voidaan ehkäistä.

Päätöksestä on käytävä ilmi, että toimija voi toteuttaa velvoitteensa asiakasmäärää rajoittamalla, asiakaspaikka- tai tilajärjestelyin taikka muulla toimintansa erityispiirteet huomioon ottavalla tavalla. Päätöksessä on lisäksi selostettava, mitä yleisölle avoimilla ja rajatun asiakas- tai osallistujapiirin oleskeluun tarkoitetuilla tiloilla tarkoitetaan. Aluehallintovirasto voi tehdä alueellaan vastaavan päätöksen, jos toimenpiteet ovat välttämättömiä usean kunnan alueella. Kunnan tekemässä samanaikaisesti voimassa olevassa päätöksessä asetetut velvoitteet täydentävät kunnan alueella voimassa olevia aluehallintoviraston päätöksellä asetettuja velvoitteita.

Toimija voi toteuttaa velvoitteensa järjestää tilojen käyttö on siten, että asiakkaiden ja toimintaan osallistuvien sekä seurueiden lähikontaktin aiheuttamaa tartunnan riskiä voidaan ehkäistä, seuraavin keinoin:

- asiakasmäärää rajoittamalla,
- asiakaspaikka- tai tilajärjestelyin taikka
- muulla toimintansa erityispiirteet huomioon ottavalla tavalla.

Vaihtoehtona olevaa EU:n digitaalista koronatodistusta on käsitelty kohdassa "Ohjaus" tämän päätöksen alussa.

Yhteenveto

Lounais-Suomen aluehallintoviraston päätös perustuu Varsinais-Suomen sairaanhoitopiirin asiantuntija-arvioon sekä tämänhetkiseen alueellisen tilanteen kokonaisarvioon, jossa on arvioitu covid-19 taudin alueellisia tosiasiallisia vaikutuksia kansanterveyteen ja jossa on otettu huomioon Terveysten ja hyvinvoinnin laitoksen asiantuntemuksen lisäksi myös alueellisten viranomaisten näkemykset sekä sosiaali- ja terveysministeriön antama ohjaus rajoitustoimien tarpeellisuudesta. Päätöksessä on huomioitu myös muiden samalla alueella voimassa olevien muiden rajoitusten ja suositusten vaikutukset.

Toimenpiteitä harkittaessa on otettu myös huomioon, että tällä päätöksellä on vaikutusta yhteiskuntaan, talouteen, elinkeinoelämään sekä perusoikeuksien toteutumiseen. Elinkeinoelämän harjoittaja voi päätöksen mukaisia velvoitteita toteuttaessaan esimerkiksi joutua rajoittamaan asiakasmääriä, mikä voi johtaa tulonmenetyksiin ja heikentää toiminnan kannattavuutta ja vaikuttaa näin myös työllisyyteen. Tällä päätöksellä kuitenkin rajoitetaan toimintaa ainoastaan siltä osin kuin on välttämätöntä kiihtyvässä ja epävarmassa epidemiologisessa tilanteessa.

Edellä todetun perusteella tämä määräys on välttämätön tartuntataudin leviämisen estämiseksi Varsinais-Suomen kuntien alueilla. Päätöksen tekemisessä on otettu huomioon rajoitusten kohdentaminen sairaanhoitopiirin asiantuntija-arvion mukaisesti niihin tiedossa oleviin tartunnan lähteisiin, joihin aluehallintovirastolla on toimivaltaa. Toimenpiteitä on rajoitettu siten, että toiminnan on mahdollista jatkua, kun terveysturvallisuutta koskevia, tässä päätöksessä asetettuja rajoituksia noudatetaan.

Edellä mainituilla perusteilla aluehallintovirasto katsoo tartuntatautilain 58 d § mukaisten perusteiden täyttyneen tällä päätökselle.

SOVELLETUT OIKEUSOHJEET

Suomen perustuslaki (731/1999) 6–7 §, 10 §, 13 §, 18 §, 121 §

Hallintolaki (434/2003) 6 §

Tartuntatautilaki (1227/2016) 1 ja 8 §, 58 §, 58 c, 58 d, 58 g §, 58 h § 58 i 1, 58 j §, 59 k § ja 91 §

Valtioneuvoston asetus tartuntataudeista (146/2017) 1 ja 5 §

MUUTOKSENHAKU

Tähän päätökseen saa tartuntatautilain 90 §:n 1 momentin mukaan hakea muutosta valittamalla Turun hallinto-oikeuteen siten kuin oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annetussa laissa (808/2019) säädetään. Valitusosoitus on liitteenä.

TÄYTÄNTÖÖNPANO

Tämä päätös pannaan täytäntöön heti mahdollisesta muutoksenhausta huolimatta tartuntatautilain muuttamisesta ja väliaikaisesta muuttamisesta annetun lain 91 §:n 1 momentin nojalla.

LISÄTIETOJA

Lisätietoja asiasta antavat tarvittaessa ylijohtaja Leena Räsänen, puh. 0295 017 385 ja johtaja Heikki Mäki puhelin 0295 018 094.

Ylijohtaja

Leena Räsänen

Johtaja

Heikki Mäki

Tämä päätös on allekirjoitettu sähköisesti.

LIITTEET Liite 1, lista Varsinais-Suomen kunnista

Liite 2, valitusosoitus

JAKELU JA SUORITEMAKSU

Päätös yleistiedoksiantona

Tämän päätöksen tiedoksianto tapahtuu yleistiedoksiantona. Asiakirja pidetään kaikkien nähtävillä Lounais-Suomen aluehallintovirastossa 31.12.2021 saakka. Päätöksen nähtäville asettamisesta ilmoitetaan yleisessä/ tietoverkossa aluehallintoviraston verkkosivulla www.avi.fi.

Tämän päätöksen tiedoksisaannin katsotaan tapahtuneen seitsemäntenä päivänä siitä, kun edellä mainittu ilmoitus on julkaistu aluehallintoviraston verkkosivulla.

Jakelu Varsinais-Suomen sairaanhoitopiirin alueen kunnat ja kuntayhtymät

Varsinais-Suomen sairaanhoitopiiri, jota pyydetään tiedottamaan päätöksestä alueensa kuntien tartuntataudeista vastaavia lääkäreitä

Lounais-Suomen poliisilaitos

Varsinais-Suomen pelastuslaitos

Satakunnan pelastuslaitos

Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirasto

Terveyden ja hyvinvoinnin laitos

Sosiaali- ja terveysministeriö

Digi- ja väestötietovirasto

Maksuton päätös

Tämä asiakirja LSAVI/14673/2021 on hyväksytty sähköisesti / Detta dokument LSAVI/14673/2021 har godkänts elektroniskt

Esittelijä Mäki Heikki 20.12.2021 15:48

Ratkaisija Räsänen Leena 20.12.2021 15:54